

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2930 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Več gospodarskega dinamizma

Gospodarstvo je danes tako mednarodno povezano, da so posamezne države v gospodarskem pogledu tako odvisne druga od druge, da morajo pri določanju svojih trgovinskih-političnih smernic upoštevati vodila trgovske politike svojih sosedov in predvsem tistih držav, ki po svojih trgovskih zvezah vplivajo na njihovo gospodarsko življenje. Čeprav se skušajo države pod pritiskom domačega gospodarskega nacionalizma ali pa pod pritiskom gospodarskih osvajačev njihove dežele, ostreji navezanosti na gospodarstvo drugih držav, čeprav je malodane vse države zajela blaznost tako zvane avtarkije — politike popolnega gospodarskega uravnovešanja na znotraj — je gospodarsko življenje posameznih držav še vedno v medsebojni odvisnosti, v katero eta ga spravila načelo svobodne mednarodne trgovine in izreden razvoj prometne tehnike. To vam potrdijo danes tudi boljševiki, ki jim ni uspelo, da bi ustvarili iz ogromne Rusije zaključeno gospodarsko enoto, ki bi bila neodvisna od ostalega sveta.

Ce mora torej vsaka moderna država, ki hoče voditi res pametno trgovinsko in splošno gospodarsko politiko, računati s smernicami trgovinske politike ostalih držav, potem je jasno, da velja to toliko bolj za gospodarsko in politično mlado državo, kakor je naša. Ta potreba se nam bo videla toliko bolj nujna, ako pomislimo, da je nekaterim našim sosedom gospodarska politika ali, konkretno, stremenje za gospodarskim zaslužjenjem našega naroda, samo sredstvo, s katerim bi nas hoteli zaslužiti tudi politično. Pravilno je gospod. Mohorič, bivši trgovinski minister, med svojim predavanjem v Ljubljanskem klubu poudaril, da ne bo naše politično osvobodjenje dopolnjeno, dokler se tudi gospodarski ne osvobodimo. Gospodarski politiki naših sosedov udarja smer avtarkije. To je dejstvo. Gospod. Mohorič je mnenja, da je nastopil trenutek, ko mora tudi naša država spričo trgovinske politike naših sosedov, predvsem Italije, Nemčije in Avstrije, revidirati svojo lastno politiko, to se pravi prenehati mora s politiko odprtih vrat. Na gospodarski konferenci v Londonu so sicer priznali dobro voljo Jugoslaviji, ki je med tistimi redkimi državami, ki stoje na stališču čim svobodnejše mednarodne trgovine, toda več kakor tega platoničnega priznanja naši delegaciji niso dali.

Reakcija z naše strani je torej toliko bolj upravičena. Najnovejši sporazum z Nemčijo je pokazal, da se Nemčija brani naših kmetijskih pridelkov, dr. Dollfuss tira svoj agrarni protekcionizma do skrajnosti. Italija zahteva nova trgovinska pogajanja: ni ji dovolj, da je že tako znižala uvoz iz naše države. In mi se bomo vedno samo branili? Ali bomo vselej v defenzivi? Ker uvažamo po večini industrijske izdelke, bi carine na industrijsko blago pomagale na noge domači industriji. Glavni tajnik trgovske zbornice se zavzema za industrijski protekcionizem, ki bi nam pripomogel do gospodarske neodvisnosti, kolikor je spričo povezanosti vsega gospodarstva o njej mogoče govoriti. Nada, da je v današnjem svetovnem gospodarskem položaju mogoča izprememba v prilog našega kmetijskega izvoza, je naivna; zahteva, naj bi se glede na to upanje in glede na okolnost, da se 75 odstotkov jugoslovanskega državljanstva peča s kmetijstvom, vodila neka agrarno-eksportna politika, torej ni utemeljena. Ugotoviti je še treba, da pri nas prihaja na trg samo ena četrtina kmetijskih pridelkov in od teh pride v poštev za izvoz komaj polovica. Kmetijski proizvod ne tvori po vrednosti niti polovice našega skupnega izvoza. To dokazuje, da je že danes razvita v naši državi delavnost na drugih področjih v takšni meri, da prihaja ta vedno bolj v ravnotežje s kmetijsko proizvodnjo. Če naši agrarni proizvodi ne morejo več na svetovno tržišče, bi bilo naravno, da skrijemo kmetijsko proizvodnjo na potrebe notranjega trga.

Razvijmo industrijo — za to so potrebne zaščitne carine — in skrijemo kmetijsko proizvodnjo in dosegli bomo v našem gospodarstvu ravnovesje, zadostovali bomo sami sebi, napočila bo tudi za nas doba avtarkije! To bi bile v glavnem smernice naše gospodarske politike, kakor si jo zamišlja bivši trgovinski minister. Nikakega dvoma ni, da je naša industrija še vse premalo razvita in da smo še vedno preveč navezani na tuje industrijske izdelke. Vendar je treba postaviti tu dva mejnika, ki jih glavni tajnik morda radi bežnosti svojih izjavljanj ni omenil: 1. carinska zaščita industrije mora imeti svoje meje, kakor so postavljene meje kupni moči našega konzumenta. 2. »Domača« industrija bodi v resnici naša, da ne bo naš konzument plačeval kontribucije inozemstvu v drugi obliki. Če je n. pr. zaščitna carina na uvoz ženskih nogavic tako visoka, da lahko kartel jugoslovanskih tovarn določi takšno prodajno ceno na drobno, da trgovec lahko zasluži 15 Din od para — tako smo brali v Jugoslovanskem Lloydju, ki je vendar glasilo pridobitnih krogov — potem je to znamenje, da je carina previsoka. Ta po nepotrebnem slabi kupno moč našega konzumenta, ki je tudi še tako navdušen patriotizem ne more dvigniti, še posebno ne, ako je konzument v dvomu, ali je podjetje res domače. Prestara resnica je, da previsoke carine pospešujejo razvoj industrije, za katero ni dana v trgovsko-zemljepisnih okolnostih kraja naravna podlaga in da previsoke carine odbijajo drugo domačo industrijo, ki bi sicer dobivala te izdelke iz inozemstva po nižjih cenah. Nevarnost je tudi, da bi radi takšne carinske politike trpelo naše kmetijstvo, ki je radi napredka vedno bolj odvisno od industrije. Silno delikatno je seveda vprašanje tako držnega preustroja vsega našega gospodarstva, posebno kolikor zadeva skrednje agrarne produkcije, saj je prav ta agrarni značaj našega gospodarstva preprečil, da nismo doživeli tako silnih gospodarskih pretresljajev, kakor bi jih bili sicer pri takšnem gospodarjenju. Prav glede na Schachtlovo ugotovitev — ki jo je omenil predavatelj — da se bo avtarkična politika nujno izživela in da bo nasto-

Framasonstvo „Francoski učitelji zastrupljajo mladino“ najboljša šola za komunizem

Po kongresu francoskih učiteljev kliče uradni „Temps“ obupno: Domovina v nevarnosti!

Pariz, 9. avgusta.
Vsa francoska javnost je silno ogorčena zaradi govorov in resolucij, ki jih je sklenil tako zvani kongres osnovnošolskega učiteljstva, ki se je zaključil 7. avgusta t. l. S strahom gledajo vsi Francozi, ki baš v tem trenutku občutijo pritisk nemškega plemenskega nacionalizma in se zavedajo, da je v prvi vrsti naperjen proti Franciji pa proti demokratičnemu redu in kulturi sploh, kako

se francosko osnovnošolsko učiteljstvo postavlja na stran pod krinko internacionalizma delujočim tendencam, da se oslabi Francija kot najmočnejša opora demokracije, zapadne kulture in njenih etičnih in domovinskih vrednot. Velika večina francoskega osnovnošolskega učiteljstva je komunistična ali napol komunistična in človek si lahko predstavlja, kakšna mora biti vzgoja, katere so francoski otroci od strani takega učiteljstva deležni.

Francoski učitelji - napadalne čete socializma in komunizma

Francoski ljudskošolski učitelji, ki so čisto sindikalizirani, imajo velike materialne zahteve in so se postavili na čelo tistim, ki ob priliki sanacijske akcije francoskih državnih finan ne kažejo umevanja za potrebno varčevanje v državnem gospodarstvu. V tem oziru igrajo ti francoski učitelji nekake Sturmabteilungen francoske marksistične stranke oz. njenega ekstremnega krila, ki stremi za socialno revolucijo po moskovskem zgledu. Dočim večina francoske javnosti uradnikom ne zavidava njihovega, brez vsakega dvoma nadvse dostojnega gmotnega položaja, pa je ogorčena zaradi drugih zahtev, ki jih stavlja ljudskošolski učitelji, ki hočejo imeti v francoskem državnem organizmu nekako privilegirano stališče. Toda časi so minuli, ko je vse trepetalo pred učiteljstvom, ki je svojčas bilo avantgarda framasonstva, danes pa se bori v vrstah II. in III. internacionale za uničenje evropske krščanske kulture, katero hočejo francoski osnovnošolski učitelji zamenjati z najbolj bedastim materializmom. Kongres ljudskošolskih učiteljev je bil tako predznan, da je sklenil poluren demonstracijski štrajk na dan, ko se bo zopet začelo zasedanje parlamenta, da bi učitelji s tem dokazali, da so proti finančnim reformam države, ki seveda niso pogodu socialističnim vzgojiteljem mladine.

Ljeningov slovar na kongresu učiteljev

Kar je pa francosko javnost razburilo do kraja, je antinacionalno stališče, ki ga je narodni kongres osnovnošolskih učiteljev zavzel. Lahko se reče, da ni dozdaj nobena še tako ekstremna stranka ali skupina v Franciji pokazala tako antinacionalnega mišljenja kakor ravno učitelji. Ko je bilo na dnevnem redu vprašanje vzgoje za mir, ki ga hoče in želi vsa Francija — saj je Francija najmiroljubnejša država na svetu — se učitelji niso omejili na kulturno in vzgojno stran tega vprašanja, ampak so se spustili v politiko in so proti zmerni manjšini kongresa sklenili resolucijo, v kateri napovedujejo akcije tako v šoli kakor izven šole, da se ovira priprava naroda in mladine za slučaj potrebne obrambe in da se v slučaju mobilizacije sklene generalni štrajk, ki naj se razširi na vse delovne sloye. Najbolj razburljivo so govorili, ki so se sklanjali iz ust ogromne večine učiteljstva ob tej priliki. Pojmi domovine, naroda, rodne zemlje in etična vrednost hrabrosti, požrtvovalnosti in udanosti narodu ter domovini so se od strani govornikov ponizovali kot nekaj zatavizem, kot nekako

»erolje buržujске družbe in vere v svrhu zaslužjenja delovnega ljudstva in kakor se že te fraze iz Ljeningovega slovarja glasijo. Ljudskošolski učitelji se pri tem niso zavedali, da naroda že zdavnaj nimajo več za seboj in da imajo proti sebi celo mladino, predvsem ono, ki je že zapustila ljudskošolske klopi in se je iz pretresov zadnjih let naučila ljubiti domovino in narod ter narodove verske, moralne in kulturne tradicije, katerim se ima Francija zahvaliti za svoj položaj v svetu.

Temps: Domovina v nevarnosti

Značilno je, da je nastopil proti tem tendencam tudi oficijozni »Temps«, v članku »Domovina v nevarnosti« piše ta list, da je žalostno znamenje, da so vzgojitelji šolske mladine skoraj soglasno ob petju internacionale sklenili resolucijo, ki pomeni nevarnost za domovino. Kar imenujejo učitelji moralno razorožitev, to ni moralna razorožitev v krščanskem in kulturnem smislu, ampak krinka, pod katero naj se otroci revolucionirajo, da ne bi izpolnili svojih dolžnosti napram narodu in domovini.

Kar je vlada sejala - to žanje!

Iz framasonstva vodi pot v komunizem

Ostalo časopisje se izraža še ostreje. Ne samo katoliški in desničarski listi, ampak tudi listi zmernih republikanskih strank pozivljajo vlado na naj-energičnejšo obrambo proti tem zastrupljavcem nežne mladine. Pri tem spominjajo zlasti katoliški listi vlado na to, da je ona sama kriva te učiteljske generacije, ki jo je uporabljala in favorizirala v boju zoper katoliško vero in krščansko moralo in katere se je v prvi vrsti posluževala, da iztrga francosko katoliško ljudstvo Cerkv. Desničarski listi poudarjajo zlasti, da je francosko ljudskošolsko učiteljstvo bilo od l. 1870. dalje glavna opora framasonstva in framasonskih režimov, ki sedaj s strahom lahko vidijo, kakšne sadoje je rodila njihova politika. Avantgardisti framasonstva so danes prvi propagatorji in agitatorji boljševizma v Franciji. Hvala Bogu, da je francoski narod po vojni ozdravel in da bo zatonu brezdomovinskega materializma sledil tudi zaton framasonstva in framasonskega liberalizma, ki je zakrivil ta bolni pojav na

telesu človeške družbe. Francoski osnovnošolski učitelji, ki predstavljajo kvalitativno najslabši element francoske družbe, so danes dvignili zastavo marksizma, ko ji je ljudstvo samo obrnilo hrbet in ko noben resnično kulturni človek ne veruje več vanjo in jo zapuščajo najboljši elementi socialistične stranke same.

In Daladier?

Tem bolj je zato nerazumljivo, da je Daladiero-va vlada ustregla zahtevi teh komunističnih in napol anarhističnih »vzgojiteljev« mladine in odpravila verski pouk v Alzaciji-Loreni po želji teh Ljeningovih učencev in v smislu tozadevne njihove resolucije na omenjenem kongresu. Framasoni so pač navezani na glasove in na podporo učiteljstva pri volitvah, toda francosko ljudstvo bo kmalu tako dozorelo, da so dnevi šteti tudi vsem framasonskim strankam in politikom.

Revolucija na Kubi

Ameriški ultimatum

Kuba hoče braniti z orožjem svojo neodvisnost

Newyork, 9. avg. tg. Ameriški ultimatum, s katerim je vlada Združenih držav pozvala predsednika Kube Machado, da demisionira, je imel dramatične momente v ostrem verbalnem dvoboju med Machado in ameriškim poslanikom v Havani Wellsom, ki je zagrožil, da bo Amerika z oboroženo silo intervenirala za vzpostavitev reda in miru, če Machado ne pristane vsaj na to, da nastopi dopust za nedoločen čas. Machado se je v svojem odgovoru izognil in zahteval ponovni rok 24 ur, češ, da se želi najprej pogovoriti s kubanskim zunanjim ministrom Ferrarom, ki pride jutri iz Washingtona v Havano. Kubanska vlada je solidarna in je po radiu objavila manifest, v katerem pravi, da ne more pripustiti takega vmešavanja Združenih držav v notranje zadeve Kube ter da bo kubanski narod po potrebi tudi z orožjem v roki branil svojo ne-

odvisnost. V kubanskem kongresu so vložili predlog, da naj kubanska vlada skuša doseči intervencijo južno-ameriških držav v Washingtonu.

Havana, 9. avg. 3. Predsednik Machado je odklonil poskus posredovanja od strani severno-

Problem poročenih uradnic

Nemčija in Poljska jih odpuščata

Varšava, 9. avg. U. Poljska vlada se je že deli časa pečala z vprašanjem zaposlitve poročenih žena v državni službi. Prišla je do zaključka, da ni v interesu borbe proti brezposelnosti, če se poročene žene sprejemajo tako v državne kakor v

optimizmu, češ, da bo čas vse izravnal in pri-nesel tudi v naše gospodarstvo red. Neobhodno potrebno je tudi, da se razčisti kreditno vprašanje. Neki drugi govornik je posebej opozoril na dejstvo, da ni mogoče pričakovati oživiljenja našega gospodarstva, dokler se kmetu ne bo dala možnost, da pride do denarja. Treba je spraviti čimprej v tir denarne zavode in omiliti davčni pritisk. Predavatelj je tudi opozoril na nevarnost »socialnega dumpinga«, ki slabi konkurenčno moč industrije v Sloveniji pred podjetji na jugu naše države. Socialni položaj delavca v južnih tovarnah je slabši, podjetja ga slabše plačujejo, zato je njihova konkurenčna moč večja. Mi v tem pogledu samo izražamo bojazn, da se bo izenačenje izvršilo tako, da bodo naša podjetja potisnila delavca na življenjski standard delavca na jugu, ne pa narobe. Delajmo na tem, da se dvigne socialni nivo južnega delavca in ne pozabimo, da je dobro plačani delavec dober producent in dober konzument. —aki.

privatne službe. Te dni je izšla ministrska naredba, ki predpisuje takojšen odpust iz državne službe vseh državnih uradnic, ki so poročene in kojih močje so redno zaposleni. Istotako bodo odpuščene tudi ločene žene, ki sprejemajo alimente. Najprej se bodo odpusti izvršili v železniški službi, nato sledi pošta, zatim pridejo na vrsto šole in končno, kot zadnja etapa, ostala ministrstva.

Hamburg, 9. avg. U. Novi državni zakon o uradnikih, ki ga je osrednja vlada izdala dne 30. junija 1933, odpira v svojih predpisih glede nastavitve državnih uradnikov in glede službene pragmatike možnost popolnoma nove reorganizacije v državni službi z ozirom na zaposlitev poročenih žena. Hamburške šolske oblasti so se tega novega zakona poslužile, ko so predpisale takojšen odpust iz državne službe vsega ženskega poročenega osebja in sicer z motivacijo, da je v današnjih razmerah dvakraten zaslužek iz socialnih ozirov nedopusten.

Dunajska vremenska napoved: Nobene posebne spremembe sedanjega lepega vremena ne bo, kvečjemu bo nekoliko manj vroče. Majhno nagnjenje k lokalnim nevihtam.

Zagrebska vremenska napoved: Večina jama, stalno in vroče.

De Monzie, francoski prosvetni minister, šef rdečega učiteljstva.

Ljubljanske vesti:

Kako Ljubljana plačuje davke

Ljubljana, 9. avgusta. Davčna uprava za mesto Ljubljano je nastanjen v starodavni hiši na Vodnikovem trgu. Prostori so temni in že na zunaj kažejo, da tu uradujejo resni ljudje, ki se točno držijo števil, a imajo vendarle tudi veselo srce, če uvidijo, da je davkoplačevalec z resno voljo pripravljen plačati davčne zaostanke, za katere je bil rubljen. Velik aparat je šel na delo, da je sestavil imenik vseh onih zamudnikov, ki ne držijo predpisane roka za plačilo davkov. Naravno, da nato sledi rubež, za tem pa objava javne prodaje vseh zarubljenih predmetov. Mnogo je bilo truda, da so sestavili imenik vseh zarubljenec, ki jim naj bi bili na dražbi prodani razni predmeti, na pr. luksuzni avtomobili, tovorni avtomobili, vozovi, motocikli, pisalni stroji, lepo pohištvo, kofzi, pisarniške opreme, mize in stoli. Davčna uprava sama je na svojo javno desko obesila nebroj razglasov, ki so vsebovali imena nesrečnih in netočnih davčnih zavezancev. Te razglase je prejel tudi mestni magistrat. Ta pa vseh ni mogel nalepiti na svoje deske, kamor prihajajo še drugi razglasi. Pred vhomod v glavni prostor mestne davčne uprave, kjer je tudi blagajna, je na deskah 45 takih razglasov, ki vsebujejo po 20 do 25 imen davčnih zamudnikov. Vsi niso nalepljeni, pa: pa skupno navezani na vrhove. V teh 45 razglasih je 900 do 1000 slavni in neslavni imen, ki kažejo na odlične poklice in tudi na skromne davkoplačevalce.

Mnogi davkoplačevalci, ki so te dni plačevali davke, da bi preprečili prodajo svojih premičnin, so se pač radovedno vpraševali: »Koliko pač bodo zamudniki morali plačati na davkih?« In med poznalci razmer se je na tihoma sušljalo: »Takole okoli dva milijona bodo pa vendarle prešli v veliko blaginjo.«

Vsi 45 razglasi naznanjajo Ljubljančanom, da se

bodo pričele dražbe zaradi davkov zarubljenih predmetov od 10. do 14. avgusta in se bodo vršile vsak dan od zore do mraka na stanovanju davčnega zarubljenca. Največ jih je določenih za 10. avgust. Razglasi nato pristavljajo, da se bo druga dražba, če prva ne bi uspela, vršila 6. avgusta in da takrat lahko odpeljejo zarubljen predmete na kak javen prostor, kamor bo lahek dostop vsem zainteresiranim in se bodo stvari prodajale za vsako ceno. To je res! Dobe se tudi tako zvane »licitacijske hijene«, ki stikajo samo po vseh javnih dražbah, kjer pokupujejo vse boljše premičnine in jih nato veliko dražje oddajajo dalje na deželo in v druga mesta, osobito tja dolj v Bosno. Taki ljudje so zelo nevarni tipi. Poznavalci dražb dostikrat pripovedujejo, kako je neka taka »hijena« zaslužila v nekaj urah po neki dražbi za bogato pohištvo kar 10 jurjev. Davkoplačevalci pa so dostikrat v veliki zmoti, če mislijo, da so s prodajo zarubljenih predmetov že poravnani njih davčni zaostanki. To ni tako! Izkupilec za prodane stvari se pač njim vpiše v dobro, dostikrat z izkupičkom krijejo samo stroške rubežni in dražbe, a davčne zaostanke mora pozneje pač plačati zavezanec.

Čim so ljubljanski davkoplačevalci prejeli od davkarje obvestilo, da bodo njim zarubljene stvari prodane tega dne na javni dražbi, so že hiteli na Vodnikov trg, da poravnajo davke v celoti ali pa vsaj v obrokih. Zato je opažati zadnje dni silen naval Ljubljančanov na davčni urad. Dnevno jih pride do 200. Vsak plačuje, Marsikdo po plačilu samozavestno stopi k davčni deski in pregleduje razglase. Čim izsledijo svoje nesrečno ime, ga hiti temeljito brisati s sramolne liste ali z rdečim svinčnikom ali pa ga celo izpraska. Taka je slika vrvenja in nehanja na davkarji za stolno mesto Ljubljano! Davkarji pa si misli: »Dobro! Hvala vam, da ste plačali davke!«

Nad 600.000 kg domačega sadja letos že na trgu

Ljubljana, 9. avgusta. Številke naj govore! Ljubljančani so postali zadnja leta ljubitelji domačega sadja. Kako željno so pričakovali, da so prišle na trg domače češnje in razni gozdni sadeži. Ljubijo sicer tudi pomaranče, toda po češnjah so že raje segali. Žal, da je sezona zanje nehala. Letošnja statistika mestnega dohodarstvenega urada pa kaže, da Ljubljana v prvi polovici leta ni konzumirala toliko sadja kot druga leta. Vzrok je tudi v tem, ker se je sezona zaradi slabega vremena premaknila skoraj za mesec dni. Ljubljana je letos do konca julija konzumirala svežega sadja, v prvi vrsti češenj, borovnic in gozdnih rdečih jagod 639.858 kg. Prav zanimivo je, da je bilo do konca junija uvoženega domačega sadja 400.910 kg, a samo v juliju češenj, borovnic, jagod in marelic 238.948 kg. Sezona za češnje je julija nehala, ponehujejo tudi sladke marelice, ki so jih uvažali najprej iz južnih krajev naše države, zlasti iz Velesa, ki je nekako glavna izvozna točka za marelice, zadnji čas pa iz Sremske Mitrovice. Marelice so bile sprva zelo drage, sedaj so že po 3,50–5 Din kg na debelo. V Ljubljano je bilo pripeljanih marelic do 10 vagonov. Cene domačemu sadju so bile pač različne. Ravnanje so se po množini blaga. Sprva je bilo domače sadje drago, pozneje ceno. Računajo, da je Ljubljana samo za domače sadje izdala 2 in pol do 3 milijone dinarjev.

Južnega sadja iz inozemstva, v prvi vrsti pomaranč, je Ljubljana uvozila v prvi polovici leta 125.918 kg, limon 114.238 kg, suhega južnega sadja iz inozemstva pa 44.858 kg. Na trgu so se sedaj pojavile v veliki množini štajerske in bosanske brusnice, ki so na debelo po 2,75–3 Din. Samo danes jih je bilo nad 3000 kg. Bosanskih jabolk je bilo danes do 2000 kg po 3–4 Din na debelo.

○ Odbor krščanske šole za stolno župnijo ima v petek zvečer ob osmih kratko, pa važno sejo v stolnem župnišču II. nadstropje.

○ Skupna molitvena ura v stolnici drevo od 8–9. Ljudsko petje.

○ Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi gg. zdravnike, da se danes ob 4 popoldne udeležijo ogleda higijsko urejene mestne klinice, ki jo bo razkazoval mestni fizik g. dr. Rus. Sestanek pred kliniko.

○ Sprememba posesti. Delniška družba »Indus« je kupila od Mestne hranilnice ljubljanske Polakovo tovarno z vsem inventarjem in stroji za 6.352.020 Din. Na nepremičnine od-

Kulturni obzornik
Razgovor z dr. Avgustom Paulom

Nekaj ur od državne meje leži na robu Madžarske Szombathely, rimska Sabaria, sedež škofije, ki ji je bila vključena še pred desetimi leti Slovenska krajina. Tu so se vzgajali prekmurski duhovniki, tu so se tiskale v prvem desetletju našega stoletja prve publikacije prekmurskega narodnega preporoda. Mestec z bogato minulo in sodobno kulturo. Ne pozabimo večera, ko ava šla z rojakom profesorjem Pavlom po ulicah in mi je — poleg ostalega

navajal v poljščini Mickiewiczev pozdrav iz Pana Tadeusza: Litwo, ojczyno moja, ty si jak zdrowie... Sedaj smo se pa srečali s Pavlom v Ljubljani.

Avgust Pavel se je narodil l. 1866. na Cankovi (blizu Radgone) v Slovenski krajini. Leta 1913. je promoviral v Budapešti iz slovenske primerjalne ter specijelno iz srbskohrvatske filologije. Leta 1909. je izšla pri Madžarski akademiji študija »Glasoslovje cankovskega slovenskega narečja« (uvod je poslovenil Fr. Sobočan v Slovanu 1911, s. 121); v sledečih letih so ji sledile še nekatere obravnave iz prekmurske, toda vojna je preprečila začetno nadaljevanje. Kot visokošolec je pričel Pavel objavljati tudi pesmi v domačem narečju, ob letošnjem Novem letu pa je izdal zbirko madžarskih pesmi: Tako pojem psalme v objemu slepe doline. Danes živi v Szombathelyu kot profesor madžarsčine in latinščine, bibliotekar županijskega muzeja in njega dejanski vodja.

»Ste zadovoljni z uspehom svoje knjige?«

»Skoraj vsa zaloga je že pošla. Okoli deset oen se je močno laskavo izrazilo v njej, v njih ni bilo niti enega negativnega mignjenja. Vaše poročilo (v »Slovenec« 2. febr. 1933) je izšlo prvo. Nabralo se mi je že novih pesmi za dve zbirki in upam, da izide prva o Božiču. Razna uredništva me naprošajo za sodelovanje. Doslej sem objavljaj pesmi v dnevnikih »Ujság« in »Vasvármegye«, v revijah Magyar kultúra, Élet in Pásztorláz (Pastirski ogenj), ki izhaja v Cluju.«

»In Vaše delo v muzeju?«

»Od leta 1924. dalje sem žrtvoval muzejski knjižnici premnogo dneve in noči. Popolnoma sem jo preuredil, sestavil in izdal tri kataloge (bili bi našim v žanr; Pavel je do zadnjega vinarja sam zbral potrebne inšerate! Op. p.) Uvedel sem nov oddelek za slovenske knjige, zlasti za one o slovensko-madžarskih stikih. Slovenske revije prihajajo skoro vse, pa tudi bolgarske in ruske. Etnografski oddelek muzeja pa izpopolnjujem tudi z najrazličnejšimi predmeti iz slovenskih vasi ob Rabi (ta zbirka je popolnejša od prekmurske v ljubljanskem Narodnem muzeju; op. ur.).

Mariborske vesti:

Ustoličenje škofa dr. I. Tomažiča

Maribor, 9. avgusta. Izredne slovesnosti bo videl Maribor na praznik Velike Gospojnice: intronacija prevzisenega knezoškofa in novega vladike dr. Ivana Jožeta Tomažiča na sedež lavantinske škofije. Slovesnosti se bodo pričele že na predvečer slovesnega ustoličenja. Po »Zdravi Mariji« bo četrtino zvonjenje z vsemi zvonovi, nato podoknica, ki jo priredijo novemu vladiki združeni mariborski pevski zbori in godbe. Na okoliških hribih bodo zagoreli kresovi. Na praznik Marijinje Vnebovzjetja bo ob pol desetih slovesni vohod Prevzviženega v stolno cerkev sve-

tega Janeza Krstnika, nakar sledi kratek nagovor s čitanjem papeških pisem, poklonitev duhovščine svojemu Nadpastirju, potem pontifikalna sveta maša z zalvalno pesmijo in zakramentalnim blagoslovom. Razpored v stolnici bo za ustoličenjske slovesnosti sledeč: zgornji prezbiterij je namenjen za celebranta z asistenco in za cerkvene dignitarje. Klopri v spodnjem prezbiteriju bodo za zastopnike civilnih in vojaških oblastev. V prostoru med klopimi v spodnjem prezbiteriju bo duhovščina. Druge klopi in vsi prostori cerkvene ladje bodo na razpolago društvom in vernikom.

Muholovec

AEROPHON

polovi vse muhe!

Se mnogo posname!! Torej zahtevajte izrečno "Aerophon"

○ Serenada. V ponedeljek zvečer priredijo društva frančiškanske župnije pod vodstvom godbe Mladinskega doma serenado ob ustoličenju novega lavantinskega vladike dr. Ivana Tomažiča. Zbirališče udeležencev na dvorišču Mladinskega doma od 7 do tri četrti na 8.

○ 25 letnico mašniškega posvečenja praznuje v nedeljo, dne 13. t. m. gornjekungoški gospod župnik Franc Magdič. Slavljenec si je pridobil za duhovni blagor svojih župljanov izredno mnogo za slug. Bog ga živi do zlate in biserne maše!

○ Koncert »Jadrana« na Mariborskem tednu. Vsak večer »Mariborskega tedna« je izpolnjen s posebno glasbeno atrakcijo. V torek zvečer je nastopal moški pevski zbor »Jadrana« pod vodstvom svojega agilnega pevovodje g. Laha. Jadranaši so si izbrali čisto naroden program, ki je za take prilike posebno primeren. Otvorili so nastop z močnim Mirkovim »Pradedom«, nato pa so zapeli še »Gor čez izaro«, »Slovenski svet«, »Morje Adrijsko« in koroško narodno »Juheje«. Zeli so viharno odobravanje, in to povsem zasluženo. Pevski zbor »Jadrana« se odlikuje po svoji kompaktnosti in ubranosti posameznih glasov. Zlasti drugi tenorji in prvi basji so odlični, pa tudi tenorji in basi so sveži in krepki.

○ To in ono ob »Mariborskem tednu«. Ljudi sila veliko iz večera na večer. Dosedaj moramo biti z obiskom in odzivom zadovoljni. Naravno: vsaka stvar ima svojo kritiko. Najrazličnejša mišljenja prihajajo na dan. Zdi se nam pa med vso to kopico predlogov in naziranj najumestnejše tisto, ki pravi, da se naj odpravi vstopnina za otroke do 8. ali 10. leta, ako prihajajo na prostore Mariborskega tedna v spremstvu svojih staršev. Morda bi vendar šlo, da se v tem smislu številnim upravljenim željam občinstva ustreže.

○ Izobraževalno društvo na Koških ima v nedeljo, dne 13. t. m. ob 4 popoldne svoj redni mesečni sestanek.

○ Dirke bodo. V nedeljo, dne 13. t. m. bodo na tezenskem dirkališču velike kombinirane konjske, motociklistične in kolesarske dirke, ki se nadaljujejo, oziroma ponovijo še v sredo, dne 16. t. m. s pričetkom ob pol 15.

○ Mariborska Glasbena Matica gre v nedeljo k Sv. Lovrencu na Pohorju, kjer bo ob 15 v tamšnjem Društvenem domu v okviru bralnega društva koncert, na katerega sporedu so Premrove, Adamčeve, Lajovičeve, Mirkove, Jerebove, Devove, Pahorjeve, Hubadove in Mokrajčeve skladbe.

○ Pred altar... Te dni so se poročili v mariborskih farnih cerkvah: Anton Mesarič, železničar v pok. in Genovefa Rebernik, zasebnica; Valentin Šterban, ličar drž. žel. in Viljemina Permoser, zasebnica; Janez Aldrijan, kmečki sin in Marija Kos, posestnica; Anton Kos, kotlar drž. žel. in Roza Berglez, zasebnica. Bilo srečno!

○ »Cestole« se je obnesel. Pred tednom dni so impregnirali Kamniško cesto, ki je znana po svojem budem prahu in velikem prometu, za poskus z novim škropilnim sredstvom »Cestole«. Sredstvo se je obneslo, kajti še do danes je cesta kljub vročini in prometni obremenitvi brez prahu. Morda bi kazalo, da se polijejo tudi druge ceste s »Cestolom«.

○ Mariborska obrt naj pride v drugi razred. Tukajšnja zadruška gostilničarjev in kavararjev je pokrenila akcijo, da se naj Maribor glede taks in trošarine izloči iz najvišje skupine in uvrsti v nižjo, ki bi odgovarjala njegovemu draginskemu razredu.

○ Nova tkalnica. Tvrdka Viher na Koroški cesti namerava svoje obratne prostore preurediti v nov obrat z mehanično tkalnico in apreturo. Prostori bi ostali neizpremenjeni, mesto dosedanjih mizarsko-industrijskih strojev pa bi se namestili tkalniški stroji.

○ Z motornega kolesa je padel na Kralja Petra trgu znani mariborski sodar Ivan Tomažič. Zadolbil je občutne odrgnine in notranje poškodbe, tako da so ga morali prepeljati v tukajšnjo splošno bolnišnico.

○ Kaj pa danes? Ob 20.30 koncert, na katerem poje naš najboljši tenorist Mario Simenc pesmi in arije. Jutri ob 20.30 na Rotovškem trgu prva repriza »Celjskih grofov« na prostem.

○ Smrtonosen strel v glavo. V Zgornji Brečnici je prišlo do žalostnega slučaja. V splošni zmešnjavi, ki je nastala zaradi prepira nekaterih, je počil strel in zadel slučajno navzočnega 22 letnega delavca Leopolda Skerbiša v glavo. Poškodbe so bile smrtonosne. Včeraj ponoči jim je Skerbiš podlegel.

○ Trošarinske zadeve. Mestni občinski svet je na svoji seji dne 4. avgusta sklenil, da se od dneva razglasitve tega sklepa dalje pobira občinska trošarina na podlagi proračuna mestne občine od vsake množine alkoholnih pijač, t. j. vina, vinskega mošta, žganja itd., ki se potroši v območju mestne občine mariborske. V smislu tozadevnega razglasa mestne občine morajo trošarino plačati in trošarinski predmet prijaviti razen že do sedaj obvezanih točilcev tudi zasebniki, ki ga vnesejo ali vketijo za svojo lastno porabo brez ozira na izvor tekom 24 ur finančni kontroli v Mariboru. Istotako morajo prijaviti vinogradniki finančni kontroli svojo zalogo, ki jo shranjujejo v območju mestne občine mariborske. Občinsko trošarino plačajo za množino, ki jo prodajo pod 50 litrov vina in 25 litrov žganja. Za množino, prodane nad to količino, pa morajo predložiti finančni kontroli ustno ali pisмено prijavo z označbo imena in priimka prejemnika vina oziroma žganja, kraj njegovega stanovanja, vrste in število posod, ter količino vina, ki je prodana. V svrhu kontrole imajo finančni organi pravico pregledati vsako zgradbo, tudi stanovanja, ako sumijo, da se nahajajo tam predmeti, ki so podvrženi trošarini. Oproščeno plačila občinske trošarine je vino, ki ga vinogradniki porabijo za svoj dom, nadalje mašno, bersko in preužitkarško vino. Množina se določi sporazumno na podlagi prošnje za vsak slučaj posebej. Prošnje je vložiti pri mestnem načelnstvu v Mariboru.

○ Boj šušmarstvu! V znamenju tega gesla bo v nedeljo, dne 13. t. m. v veliki unijski dvorani s pričetkom ob 10 popoldne zborovanje obrtnikov, ki jih sklicujejo okrožni odbori obrtniških združenj v Ljubljani, Mariboru, Celju in Novem mestu. Udeležniki se morejo poslužiti polovične vožnje v Maribor na ta način, da se na odhodni postaji kupi celi listek, tega pa v Mariboru ne odda, ampak hrani za povratek, ki bo potem brezplačen z legitimacijo, ki se bo dobila pri okrožnem odboru obrtniških združenj v Vetrinjski ulici 11.

filologije Ede Margalics izdal Srbski zgodovinski repertorij in prevajal pod naslovom Kosovo srbske narodne pesmi. Danes je nekoliko upadlo zanimanje za rusko literaturo, živo pa je za ostale slovenske. Mohácsi Jenő je v Nyugatu zelo navdušeno slavil Ivana Cankarja. Upam, da se mi v dohodnem času posreči dobiti založnika za prevode iz Cankarjevih del. Močno je tudi zanimanje za znanstvena vprašanja, ki se tičejo Slovanov, zlasti Jugoslovije in Češkoslovaške. A. Bonkalo je napisal informativno knjigo »Slovanci« (1925, Slovenici) smo predstavljeni prav skopo in nekritično! Op. p.); profesor srbskohrvatskega jezika na peštanski univerzi dr. Jožef Bajza pa stalno obvešča o jugoslovanskih problemih, zlasti zgodovinskih (v Budapešti Szemle); izdal je tudi informativno knjižico »Jugoslavci«. Posebno me veseli, da želi imeti stalna poročila o kulturnem življenju v Jugoslaviji novi mesečnik, priloga dnevnika Magyar-ság; urednik dr. Pozsony me je nãprosil za sodelovanje. Revija je znanstveno-literarnega značaja. Pomembno je kajpada jezikovno delo sedanjega peštanskega slavista dr. Janoša Melicka.

○ Končno nas mora posebno zanimati Vaše delo, ki ga imate v pripravih.

○ Že kot visokošolec sem si določil dve smeri: jezikoslovno v proučevanju prekmurskega narečja in literarnozgodovinsko, kjer sem si postavil za cilj izčrpno monografijo o Hunyadijevih v južnoslovanskih tradicij. Zbrati bo treba vse gradivo ter ga primerjati z onim med Madžari. Doslej sem o tem predmetu objavil članek (»Hunyadijevci v južnoslovanskem ljudskem pesništvu« (Letopis muzeja v Szombathelyu 1928). Jezikoslovno delo so zastavile razmere, šolsko in muzejsko delo itd. Imam pa zbranega mnogo gradiva n. pr. o madžarskih tujkah v prekmurščini, o prekmurskem oblikosloju, obravnavo o južnem govoru »Markov«; na izdajo čakajo rokopisi starih pesmi itd.

○ Vaša, »Odrpta ognjišča« v kuhinjah rabških Slovencev« (Etnolog IV, 1931) je vzbudila pozornost ne le zato, ker je edinstvena v slovenski etnografiji, marveč tudi zato, ker je odkrila kos skri-

Piti mleko - treba znati!

Tako opozarja Američane dr. Thurman B. Rice, profesor za bakteriologijo in javno zdravstvo na univerzi Indiana, v listu »Hygeia«, kjer piše:

Mleko je najboljši izmed vseh živil. Tisti, ki mleka ne marajo, navajajo za to navadno tri ali štiri vzroke. Najprej očitajo mleku, da je tako plehkega okusa. Dejansko nima mleko takega izrazitega okusa, in to je ravno dobro, kajti jedi z ostrim ali močnim okusom se hitro naveličamo. Meso, jajca in krompir imajo tudi plehek okus, če so neslani. Zakaj ne bi solili tudi mleka? Mnogim osoljeno mleko bolj prija. Še bolje je, ako k neslanemu mleku prigrizujemo s soljo posipano pečivo. Na ta način v ustih izboljšamo okus, mleko,

ki ga požiramo v majhnih požirkih, se dobro zmeša s pečivom; to je veliko ugodnejše za prebavo, kakor če mleko hitro pogoltamo in nam potem kakor zasirjena kepa obtežuje želodec.

V letnem času je važno, da hranimo mleko na hladnem in ga pijemo le hladnega. Hladno mleko se veliko bolj prilaga kakor toplo ali od splošne vročine razgreto. Dalje moremo mlečni okus izboljšati s sladkorjem ali z medom, dodati mu moremo vanilje ali limonovega soka, čokolade ali kave. Če dodamo čaši mleka par žlic jabolčne čežane in prežvrkljamo, dobimo izvrstno pijačo. Enako se prilagaja mrzlemu mleku domalega vsak sadni sok, pa tudi vkuhan sadje, mezge itd.

Marsikdo ne prenese mlečnega vonja. Tudi zanj velja, da naj pije le mrzlo mleko. Vsa živila v hladnem stanju razvijajo manj duha kakor v toplem. Dobro je tudi, ako tak občutljivec pije mleko po slamici in ne vdihava, ko ima mleko v ustih.

»Mleko mi ne stori dobro,« trde nekateri. Kdor ima izrazito idiosinkrasijo proti mleku, je temu res tako, a taki slučajji so redki. Vsekakor naj bi se tisti, ki se jim zdi mleko težko prebavno, držali izdelkov iz kislega mleka in tega samega. V pijnem mleku je dovolj kisline, da nadomesti nezadostni želodčni sok; ravno tako kislina kislega mleka zamori večino bakterij. Joghurt je velika blagodat za ljudi, ki imajo slabo prebavo.

Vsak človek naj bi pil mleko, kajti mleko je najboljša zaščita proti raznim boleznim. Jetiko, Brightove ledvične bolezni, želodčne čire, kolitis, nezadostno hranjenje, živčno izčrpanost in celo vrsto drugih bolezni pobija zdravnik z mlečno hrano.

Tako slavo mleku ameriškega učenjaka. Le žal, da je ravno poleti najtežje ohraniti mleko dovolj hladno, da se ne kvari in ostane slastno, saj so redka gospodinjstva, ki bi imela hladilno omaro ali pa hladno klet. Pomagamo si, ako hranimo mleko na preprih ali ga postavimo v mrzlo vodo, ki jo večkrat menjamo. Glavni pogoj, da je mleko slastno in vablivo, je pa v tem, da prihaja od zdravih, pravilno krmljenih živali, da je snažno pomolženo in shranjeno v snažnih posodah, ki jih rabimo samo za mleko in držimo skrajno čiste. Tako mleko ima krasen vonj in nam ni nikdar ogabno.

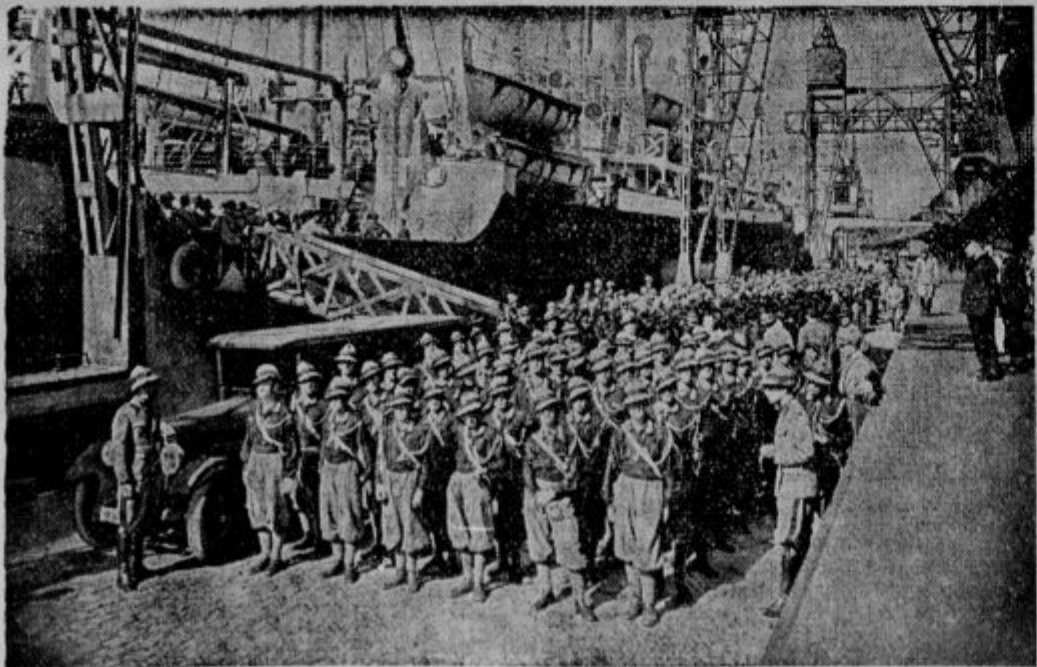
Pred ponesrečenim poletom v stratosfero: gondola Settlejevega balona, ki ima napis: »Stoletje napredka«. Kakor je pokazal ponesrečeni poizkus, so Američani — polet se je bil izvršil na čileški svetovni razstavi — pili na medvedovo kožo.

Nismo opičji potomci!

Nekaterim posebno »naprednim« ljudem je bil prava slast Darwinov razvojni nauk in njegova trditev, da se je človek rodil iz opice. Nova raziskovanja so darwinizmu že hudo izpodkopala tla, sedaj pa mu je zadal nov sunek monakovski paleontolog prof. dr. E. Daqué. Ta učenjak pravi, da se na prvi pogled v resnici zdi zelo verjetno, da se v vsem živem stvarstvu vrši razvoj navzgor. Kajti najstarejše živi, ki se dajo dokazati, so tiste, ki imajo najenostavnejši ustroj. Prav tako se vsiljuje razvojni misel, če se ozremo na različne izboljšane oblike istovrstnih živalskih vrst. Toda ta napredek je le uspeh biološkega prilagajevanja, posledica boja za obstanek. Oblike postajajo sicer vedno raznoličnejše in za določene namene sposobnejše; vendar pa ostaja temeljna oblika vedno ohranjena. Še nikdar znanost ni odkrila plemenske oblike, ki bi se bila razvila v nov tip. Ko se je dovolj specializirala, se množi dalje ali pa izumre. Vse številne »prehodne oblike« posameznih živalskih tipov, ki so jih darwinisti navajali v dokaz razvojnne teorije, so se ob natančnejši preiskavi izkazale vselej kot »stranske veje razvoja«, kot oblikovna sorodstva, ki so samo navidezno tipi, katere najdemo šele kasneje. Kar se tiče vprašanja o človeškem izvoru iz opice, izključuje to možnost že dejstvo, da ima po pet prstov na rokah in nogah edinole človek. Opica je bila, pravi Daqué, prvotno mnogo bolj podobna človeku, od katerega se zdaj po svojih oblikah vedno bolj oddaljuje. To je ravno nasprotno, kakor bi moralo po razvojni teoriji biti. Pa tudi vse drugo kaže, da predstavlja človek svoje posebno lastno plemo, ki je tako staro, da o kakem razvoju iz nam znanega pravega živalstva ne more biti govora.

Germanstvo v Nemcih najbolj zvođenelo?

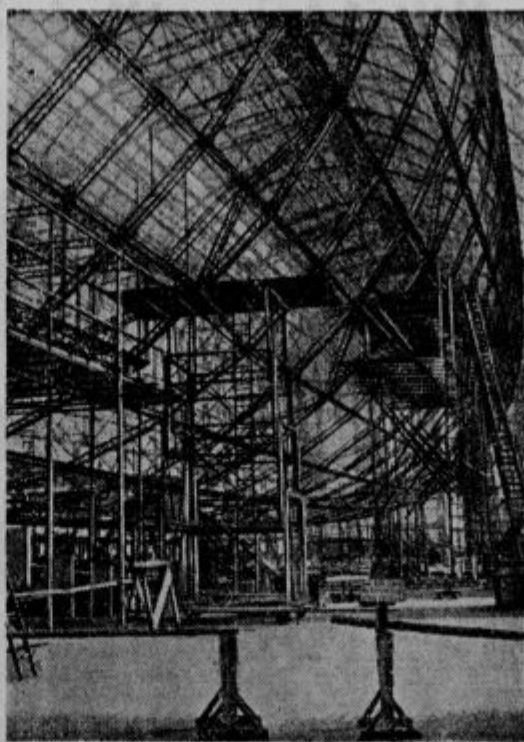
Nemški nacionalizem zameta kot tuje krščanstvo in vse drugo ter se oklepa kot odrešilnega edinole starega germanstva. Zdaj pa poroča londonski časopis »Time and Tide«, da je izmed vseh narodov, ki govorijo germanski jezik, med Nemci v Nemčiji najmanj ozkih in dolgih lobanj, ki so glavni znak nordijskega plemena.

Isti iste vrste vkup lete: Miristo italijanskih mladofašistov potuje po Nemčiji. Slika nam jih kaže vred parnikom »Bayerna« v Hamburgu, kjer so bili nekaj dni nastanjeni.

To pa velja!

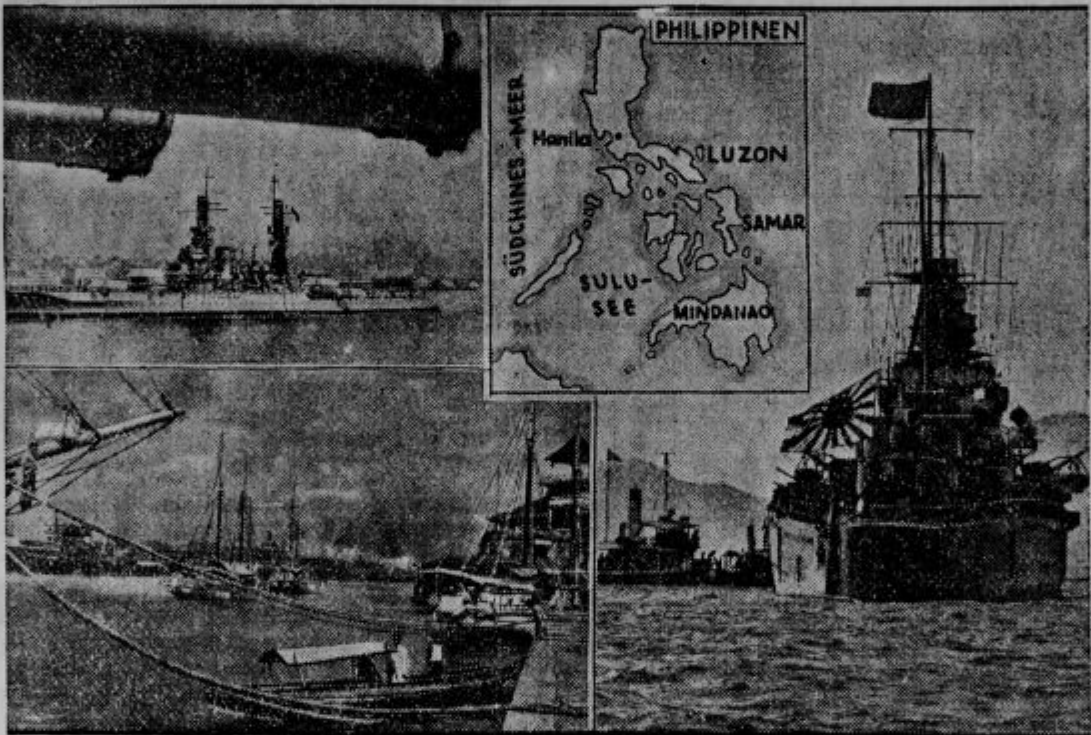
Ni vse slabo, kar uvaja hitlerizem. Tako razširja sedaj narodnosocialistični uradni tisk naslednje poročilo: »Nemška žena postani zopet tip germanske matere in vsako nemško dekle se pripravljaj, da bo kdaj vredno nosilo to čast. Lutka, ki naminkana in pomalana leta po svetu, nima več pravice, da bi se imenovala nemška žena, zato tudi nikdar ne more postati narodna socialistinja. Zato

Ogrodje za novi zeppelin »L. Z. 129«, ki bo večji nego vsi njegovi predhodniki. — Ogrodje je iz aluminija.

Samo po pet dni šole na teden

Na Češkoslovaškem so začeli za poizkušnjo uvajati po industrijskih krajih petdnevni šolski teden. Novi prosti dan naj bi služil mladini v temeljitejši odpočitek. Veliko pedagogov je bilo mnenja, da bosta dva zaporedna prosta dneva šolsko mladino polenila. Izkušnja je pa pokazala ravno nasprotno, da se lotijo otroci v ponedeljek, po prosti soboti in nedelji, z veliko večjo vnemo in svežostjo šolskega dela. Poizkus se je torej popolnoma posrečil, vendar ostane petdnevni šolski teden omejen samo na industrijske kraje, kjer v sobotah vse delo počiva.

Filipinski otoki so sporno jabolko med Ameriko in Japonijo. Obe državi se zaradi njih »pripravljata«. ... Kako, kažejo jeklene morske pošasti, na levi ameriške, na desni japonske. Spodaj, levo, vidimo Manila, glavno mesto na Filipinih. — Po špansko-ameriški vojni so prišli Filipini pod protektorat Združenih držav. Te so bile pripravljene, da vrnejo Filipincem svobodo v teku 10 let, a Filipinski parlament je te dni nepričakovano sklenil, da zahteva takojšnjo proglašitev neodvisnosti. Filipini so Japoncem pred nosom in se jim že davno cede sline po njih. Odtod zdaj veliko vznemirjenje v Ameriki.

so dobili šlezki opravniki nadlog, da na vseh narodnosocialističnih shodih in prireditvah skrbno pazijo in zabranijo dostop vsaki našminkani ženski. Kdor si pomala obraz, zatajuje svojo zunanost, svoje pokolenje, svoje plemo. Mlada Nemčija pa je ponosna na svoje plemo. Zato našminkane damice ne spadajo na narodnosocialistično fronto. Ta odlok se v kratkem razširi in izvede po vseh okrogih in okrožjih. Nemško ženo je treba zaščititi pred zamenjavanjem. — Podobno proglas bi morali izdati na svoje ženstvo vsi kulturni narodi sveta in napraviti konec divjaški razvadi, ki je vsakemu človeškemu in materinskemu dostojanstvu v posmeh.

Pravda za kitajske kronske dragocenosti

Kitajska republika je skozi vse homatije ohranila bajni zaklad: kronske dragocenosti mandžurske dinastije. Med njimi se nahaja dva metra visoka soha iz slonove kosti, a celokupno vrednost dragocenosti cenijo na 250 milijonov britanskih funtov. Kitajska vlada bi zdaj rada ta zaklad vnovčila in z izkupičkom pomagala tako zelo opustošeni deželi zopet na noge. Vendar sodijo, da bodo vrgele dragocenosti spričo današnje vsesplošne krize »samo« svojih sto milijonov funtov. Zdaj so se pa po svoji podružnici Mandžukuo oglasili Japonci, ki obtožujejo Kitajsko, češ, da se hoče s tem denarjem nanovo oborožiti za vojno z njimi. Razen tega naglašajo Japonci, da spadajo dragocenosti v dediščino bivše dinastije in ima do njih izključno pravico predsednik Mandžukua Puji, zadnji potomec mandžurske dinastije. Pričakovati je, da Mandžukuo vloži v tej stvari tožbo na haško sodišče.

V šoli: »Za kaj se v prvi vrsti rabi kravja koža?«
»Zato, da kravo vkup držijo«

Po možu se je vrgla

V neko mlekarno v olomuški okolici so dne 2. avgusta vlomili neznani storilci in odnesli za 5000 Kč presnega masla in sira. Orožniki so zvedeli, da ima vdova po vlomilskem kralju Gruntu, ki se je lani v ječi obesil, velike zaloge presnega masla. Odpeljali so se z avtomobilom na njen dom. Ko se je avtomobil ustavil pred hišo, je planila Gruntova ven, zasedla kolo in pobegnila. Dohiteli so jo in po hudem boju prijeli. V njeni hiši so našli v hlevu in v slami večje množine presnega masla, enako pri njenem bratu, vendar oba tajita vsa-ko tatvino.

Jadrnice — lastarice

Gramofonske plošče iz porcelana

Japonska porcelanska tovarna Oiva je dobila patent za izdelovanje gramofonskih plošč iz porcelana. Sedanje ebonitne plošče so podvržene razkrajanju, ki se pokaže že v 50 letih. Tedaj postane reprodukcija težavna in pomanjkljiva. To je za zbirke po arhivih zelo občutna škoda. Porcelanastim ploščam zob časa ne more do živega in pomenijo znatno pridobitev.

Ogromna dediščina

Dediči angleškega veleindustrija in človekoljuba sira Johna Ellermanna, ki je imel na Češkoslovaškem ogromna podjetja in posestva, so plačali češkoslovaški državi poldrugo milijardo čeških kron dedinskega davka.

Mussolini polaga temelj za novo mesto Sabaudia na prejšnjih Pontinskih močvirjih, ki so jih izsušili.

V kopalšču. Gost: »Kakšno vpitje pa je to?«
»O, nič hudega. Gospa Vihra se samo vadi.«
»Ta? In čemu pa?«
»Prijavila je trinitutni telefonski pogovor s možem v Beogradu in zdaj se vadi, da bo mogla možu v tem kratkem času vse povedati, kar ima na srcu.«

V nepravem trenutku:

»Očka, mamica, dovolita, da vama predstavim svojega zaročnika...«

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Dn 1.—; identifikacijski oglaš Dn 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Dn 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlin vrstica po Dn 256. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Kdo želi fanta
treznega, zanesljivega, verodostojnega, v kakršnokoli službo za stalno? — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9116. »a)

Kmečki fant
pripraven za vsa kmečka dela, išče kakršnekoli službo. Naslov v upravi »Slovenca« št. 9138. (a)

Vajenci

Učenec
s predpisano šolsko izobrazbo sprejme takoj delikatesna trgovina M. Schweiger, Tavčarjeva ulica 4. (v)

Učenec
z zadostno šolsko izobrazbo, ki ima vso oskrbo pri starših — se sprejme v špecerijsko trgovino L. Krivic, Ljubljana, Francišanska ulica. (v)

Mesarski vajenec
se sprejme z vso oskrbo na deželo. Pisemne ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pošten« št. 9140. v

Vnajem

Trgovino
z mešanim blagom, dobro vpeljano, v industrijskem mestu na Gorenjskem — oddam takoj v najem. Potreben kapital najmanj 60.000 Din. Stanovanje razpoložljivo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sigurne plačnik« 9005. n

Trgovino
z mešanim blagom, s koncesijo, takoj oddam. Naslov: Zvonarna, St. Vid 849 Ljubljano. (n)

Stanovanja

Trisobno stanovanje
v Slomškovi ulici se takoj odda. Več pri kamnoseku A. Vodniku pri glavnem kolodvoru v Ljubljani. (c)

Komfort. stanovanje
2 sob, kopalnice in pritiklin, oddam. Bolgarska ul. 23. (c)

Soba s kuhinjo
v Zeleni jami, Ljubljanska ul. 55, se odda. — Poizve se pri hišniku. (c)

Elegantno sobo
strogo separirano, oddam boljšemu stalnemu gospodu. Marmontova 27, Mirje. (s)

Posestva

Posestvo
v ljubljanski okolici, tričetrt ure od Ljubljane — napredaj. Pripravno za večje podjetje, posebno za kurjerstvo. Tekoča voda v bližini. Poizve se pri L. Oražem, Moste. (p)

Vilo s parkom
10 sob, 2 kuhinji, pri Mariboru — prodaja Posredovalnica Maribor, Francišanska ulica 21. (p)

Gostilne, trgovine
posesti in mlino, prodaja Crepinšek, Celje, gostilna »Jelen«. (p)

Hiša
v dobrem stanju, ugodno napredaj. Sp. Radvanje št. 52, Maribor. (p)

Majhno posestvo
5/4 orlov, se prodaja. Tik glavne ceste, 5 min. od postaje Cerknica. Vprašati: Kaniža 22, p. Pesnica. (p)

Prodajmo

Prodajmo vilo
v švicarskem slogu, na lepem prostoru, ugodna za čebelarstvo, 4 sobe, kuhinja in shramba. Krasen razgled. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 9139. (p)

Objave

Vsem raznašalcem
nesrečnih vesti radi izvozne zadruge jugoslovanskih vin v Mariboru, ki so naperjene proti meni, sporočam, da bom vsakega sodnijsko zasledoval. Inž. Rado Šturm.

Auto-motor

Dvetonški Cheurolet
dobro ohranjen, z dobro pneumatiko, s plačanimi taksami in zavarovalnico, prodam. Simon Pirc, Podnart. (f)

Kupimo

Polnojarmenik
(Vollgatter) 65 cm razpona, v dobrem stanju, kupim. Ponudbe na: Jovo Mamula, Hambarišče, p. Vrbovsko, Savska banovina. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Lokomobil
od 120—350 PS, v dobrem stanju, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor, pod št. »350« 9173. (k)

Sirite »Slovenca«!

Prodajmo

Ce avto svoj stari prodajate
a) motorja bi znebiti se radi
b) kupcev bi mnogo pritegnili
Slovenec najmanjši inersat

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudim v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše trdnice Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (f)

Specialno izbiro
modnih hlač in pumparc dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Za potovanje
kovčge, torbice, denarnice, nahrbtnike itd. Velika izbira - znižane cene — priporočam
Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova ul. 13.

Kako 5.000.000 žen obvaruje svoje noge pred žulji

Ne režite in ne luščite nikdar kurjih oces, to je ravno tako nevarno, kakor je tudi brezuspešno. Vsaka žena se lahko dandanes reši najhujših žuljev s koreninami vred. Zadoštuje, če razstopite nekoliko Saltrat Rodella v manjši količini vode, tako da sproščeni kisik da vodi barvo gostega mleka. Kopajte noge v taki kopeli, pa se hitro rešite žuljev, ki Vas pečejo in bodejo ter oteklih in bolnih nog. Kisik prodre globoko v lojnice ter omehča trde žulje tako, da jih lahko odstranite brez bolečin s koreninami. Če samo od časa do časa uporabljate kopei s Saltrat Rodellom se Vam kurja očesa nikdar več ne povrnejo. Saltrat Rodell priporočajo in prodajajo v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Razglas o licitaciji

Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje za dobavo in montažo vodovodne in sanitarne opreme pri zgradbi poslopja za carinsko pošto in carinske urade na glavnem kolodvoru v Mariboru

L. javno pisemno ponudbeno licitacijo na dan 28. avgusta 1933 ob 11 dopoldne v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam, soba št. 4.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša za kompletno dobavo in montažo 99.224.20 Din.

Ponudbe je kolkovati po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. III. 1932, Službene Novine br. 70-XXIX, z dne 26. III. 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglaš o licitaciji v Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine in na razglasni deski mestnega načelstva mariborskega.

Mestno načelstvo mariborsko.

Mestni načelnik: Dr. Lipold, s. r.

GOSTILNO

sredi lepega mesta v Sloveniji, staroznana in zelo dobro uvedena, hiša je enonadstropna, lepi gostilniški lokali, nadstropje krasno in veliko, večje družinsko stanovanje, veliki gospodarski objekti, posebej velik sadni in zelenjadni vrt, vse v zelo dobrem stanju in dobičkanosno, vsled bolezni prodam ali zamenjam za večje vinogradno ali kmečko posestvo. — Ponudbe na upravo »Slovenca«, Maribor, pod »Zelo dobičkanosno«.

Cvetlični med

garantirano naraven, prodaja samo na debelo po 10 Din za kg Čebelarstvo Bloževac, Piškorevci via Djakovo. (f)

Šivalni stroj

moderen, se prodaja. Maribor, Vrazova 9, pritličje, levo. (f)

Obrt

Mlinarji!

R. proso, ajdo in jetmen kupite najceneje pri
A. VOLK, LJUBLJANA
Veletrovinna čita in moka
Rešjeva cesta 24.

GREŠITE MNOGO

Če ne čitate redno
SLOVENCA

POSETNIKOM »MARIBORSKEGA TEDNA«

»Mesto Ljutomer« vas vabi na pristno kapljico iz slavnih nam goric. Kdor vsaj enkrat pride, ne pozabi, zopet vrne se nam vedrih lic...
ŠTIBLER, restavrator »Mesto Ljutomer«, Vetrinjska ulica št. 3.

Ako želite, da Vam bo dete tako zdravo in veselo - dajte mu

Energin

za krepitev krvi, živcev in teka
»Energin« krepi kri, krepi živce, daje tek in pospešuje razvoj otroka. Otrokom od 5 do 15 let 3 krat na dan po 1 malo žličko okusnega »Energina«.
»Energin« se dobiva v lekarnah v poliliterskih steklenicah po Dn 55.—. S pošlo razpošilja Laboratorij »ALOA« na Sušaku. 3 steklenice »Energina« Din 117.—, 6 steklenic »Energina« Din 220.— in 1 zastoj, 12 steklenic »Energina« Din 440.— in 2 zastoj.

(Odobreno po min. soa. politike in nar. zdravlja št. 4787 z dne 23. marca 1932)

† Tem potom javljamo žalostno vest, da je naš zaslužni ustanovitelj in prvi načelnik, gospod

Žerjav Janez

posestnik v Ratečah št. 76

dne 8. avgusta t. l. po kratki in mučni bolezni, v starosti 39 let, v javni bolnišnici v Ljubljani mirno v Gospodu zaspal. Pogreb blagopokojnika bo dne 10. avgusta na farno pokopališče v Ratečah.

Časten mu spomin!

Rateče-Planica, dne 9. avgusta 1933.

Vnovčevalnica za živino, r. z. z. o. z., Rateče-Planica.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, brat, bratranec, stric in svak, gospod

Ignac Perhanc

višji davčni upravitelj v pokoj

v sredo 9. avgusta po dolgi, mukopolni bolezni, previden s tolažili svete vere bogu vdano umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek 11. avgusta ob 17 iz mrtvašnice splošne bolnišnice k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 9. avgusta 1933.

Žalujoča rodbina PERHAVC.

V Gospodu je zaspal v 75 letu starosti, previden s svetimi zakramenti, naš ljubi in preskrbni oče, stari oče, gospod

Jožef Osimic

vpokojenec

K večnemu počitku ga spremimo danes, v četrtek, dne 10. avgusta 1933 ob 17 uri iz hiše žalosti št. 18 na tukajšnje pokopališče.

Guštanj, dne 8. avgusta 1933.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

»Res je, saj ne vemo, kje leži. Oh, če bi vedela, bi šla tja in se vrgla na njegov grob, tam bi mi počilo srce in moje zadnje ležišče bi bilo pri njem. Moje srce poka in čim prej me pokrije grob, tem bolje.«

»Ne govori tako, mati... za božjo voljo, ne! Kako bi mogla pustiti svojo ubogo Mary samo!«

»Ne, draga, ne, tega ne bi mogla! A brez njega mi ni živeti. In tudi tebi ne, zakaj ljubila si ga kakor svoje življenje. Kmalu bova šli za njim in zapustili ta mrzli svet, zakaj mrzel in pust je za naju zdaj, ko ga ni. In ta sramota! On, pa morilec! Toda kdo verjame to?! Ali verjamejo tisti, ki so ga poznali...? Nikoli, nikoli!«

»Ne, draga mati, ne... nikoli ne bodo verjeli.«

»Ti misliš, da ne bodo, Mary? Bog te blagoslovi, otrok moj, za to besedo! Ne, kdo bi mogel verjeti to o njem, ki je imel najboljše srce, najpogumnejšega duha! On da bi osramotil svoje ime...? On da bi dopustil, da bi s prstom kazali za njegovo sestro, on da bi svojo mater spravil na stara leta v obup...? Ne, tega ne morejo verjeti!«

»Ne, mati, ne, tega ne morejo.«

»Tisti, ki so mogli bomo imeti vdove raztresti na vse strani, tisti to lahko govore, a ljudje jim ne bodo verjeli. Čisto ime mojega sina bo močnejše od laži živih.«

V tej veri je obupana žena imela prav. Ko je videla, da ljudje ne verjamejo govoricam in da so prepričani o nedolžnosti Rorija, čeprav si ne morejo razlagati tega, da je nenadno izginil in vseh drugih sumljivih okoliščin, se je pomirila in bolj vdano prenašala svojo izgubo. Sočutje, ki so ji ga izkazovali sosede, ji je dalo moč. In ko je slišala, da so dolžitev Rorija tako ogorčeno zavračali

kakor ona sama, ji je bilo veliko lažje, zakaj to, da na imenu njenega sina ni bilo več sramote, ji je odvzelo več kakor polovico teže udarca.

Prva, ki je prišla tolažit vdovo in Mary, je bila Kathleen Regan; saj je udarec prav tako zadela tudi njo. Ginljivo je bilo, ko je prišla v kočjo vdove O'More in se srečala z Mary. Dasi dekletki nista nikdar govorili o ljubezni med Rorijem in Kathleeno, sta se popolnoma razumeli, kaj ju veže. Ko je Kathleen prestopila prag kočje svojega ljubega, ni mogla izpregovoriti niti besede; trepetek sta obe dekleti druga drugo zrli v nemi boli, nato sta se pa obrečno objeli in razjokali druga ob drugi.

Dekleti sta se vedno imeli radi; izguba Rorija ju je pa še bolj zblížala. Kathleen je rada imela Mary zato, ker jo je Rory tako zelo ljubil, Mary pa Kathleen zato, ker ji je njen brat dal svoje srce. In tako je iz prijateljstva nastala ljubezen. Večkrat sta se obiskavali in govorili po cele ure o Roriju. Nazadnje sta si priznali to, s čimer sta se njuni srca že dolgo borili, namreč to, da je Rory mrtev; zakaj, ko je Conolly povedal, da Rory ni odpotoval z De Lacijem, jima je ostalo le eno, s čimer sta si razlagali njegovo odsotnost — smrt.

Ko sta se nekoč zopet tako pogovarjali, je Mary dejala, da bi rada šla pogledat v Follsko drago, o kateri so toliko govorili in ki so jo tolikokrat preiskali. Sama bi jo rada raziskala in morda bi našla kakšno sled o Roriju. Ker pa je tako samotna, ni hotela iti sama tja. Zato je prosila Kathleen, naj bi šla z njo. Prijateljica je bila takoj pripravljena in dekleti sta šli in ves dan skrbno raziskovali dolino od razvaline »The Folly« do divjega skalnatega žrela, kjer je drago zapirala strma stena, čez katero je padal potok.

Dasi nista ničesar našli, kar bi posvetilo v tajnost, sta večkrat šli tja. Čeprav sta se vsakikrat vračali brez uspeha in čeprav si nista mogli razjasniti usodepolnega dogodka, ki jima je vzel Rorija, sta vendar radi zahajali

tja, kjer je bila zadnja sled o njem. V tem sta imeli nekakšen otožen užitek. Ker sta pogosto hodili v drago, sta se tako privadili na kraj, da se s časom nista več bali samote in kakšenkoli je šlo tja eno ali drugo dekle kar samo.

Nekoč ko je Mary O'More sama preblodila dolino skoraj do konca, se je ob hrapavem glasu, ki ga je zaslišala, tako prestrašila, da jo je kar mraz spreletel. Obstala je in poslušala in kmalu spoznala, da je to Reganov glas. Hitro in previdno je šlo prestrašeno dekle višje gor in naglo zavilo okoli skale v majhen leskov gozd. Mary je počenila pod grmovje in se skrila pred možem, pred katerim jo je bilo groza in ki se ji je studil. Koraki so se bližali. Komaj da se je upala dihati in tresla se je tako močno, da se je tresel skoraj tudi grm, pod katerim je bila skrita... Še en trenutek in gledala je Regana nekaj korakov pod seboj, ko je stal ob vznožju skale, okoli katere je pravkar pritekla.

XXIX. poglavje.

Salomon umira.

Ko so se tihotapeci ustavili s svojima jetnikoma v samotni koči, kjer so dobili voz, se je stari loncevezec odločil, da bo čez noč ostal tam, ker ni mogel naprej. Lotila se ga je namreč mrzlica, ki jo je najbrž izteknil, ko je skoraj do kolen stal tako dolgo v vodi, ki je njega in njegove pajdaše zajela v kleti razvaline. Pil je vročega punča, kolikor je mogel, da bi mu odleglo, a zaman. Ker v tisti revni luknji ni bilo postelje, je bil sveženj slame vse, na čemer je mogel ležati in še to mu je odstopil Morty Mooney od svoje slame, na kateri je spal, kadar je v koči prenočil. V koči namreč ni prebival nihče, ampak so jo rabili Morty in razuzdana tolpa, s katero je bil v zvezi, samo za sestanke ali pa za postajališče, kakor je pač naneslo. Zaradi svoje samotne lege je bila kočja silno pripravna za skrivne reči.